

Till Klimat-och näringslivsdepartementet

Ert Dnr:

**Europeiska kommissionens förslag till
Förordningen om industriell acceleration och
omställning (Industrial Accelerator Act, COM
(2026/956))****Sammanfattning**

Stockholms stad är i grunden positiv till förslaget om gemensamma och effektivare tillståndsprocesser för industrietableringar, men framhåller att det är oklart hur processerna ska utformas och vilka konsekvenser dessa får för staden. Därför efterfrågar staden ytterligare klargöranden.

Stockholms stad delar ambitionen om att öka andelen byggmaterial med lågt koldioxidavtryck i offentlig upphandling. Samtidigt bedöms förslaget kunna leda till ökade kostnader och mer administration för upphandlande myndigheter.

Vidare betonas att ansvarsfördelningen och formerna för uppföljning och verifiering av kraven är otydliga. Detta riskerar att skapa administrativt betungande processer, särskilt eftersom byggsektorn har långa leveranskedjor med många underleverantörer. Regelverket behöver därför vara tydligt, proportionerligt och flexibelt.

Stockholms stad framhåller även behovet av att tydliggöra förordningens relation till annan relevant EU-lagstiftning för att säkerställa rättssäkerhet, effektiv tillämpning och genomförbara upphandlingar.

Ställningstaganden**Sammanfattning av synpunkter**

Stockholms stad är i grunden positiv till förslaget om gemensamma och effektivare tillståndsprocesser för industrietableringar, men framhåller att det är oklart hur processerna ska utformas och vilka konsekvenser dessa får för staden. Därför efterfrågar staden ytterligare klargöranden.

Stockholms stad delar ambitionen om att öka andelen byggmaterial med lågt koldioxidavtryck i offentlig upphandling. Samtidigt bedöms förslaget kunna leda till ökade kostnader och mer administration för upphandlande myndigheter.

Vidare betonas att ansvarsfördelningen och formerna för uppföljning och verifiering av kraven är otydliga. Detta riskerar att skapa administrativt betungande processer, särskilt eftersom byggsektorn har långa leveranskedjor med många underleverantörer. Regelverket behöver därför vara tydligt, proportionerligt och flexibelt.

Staden framhåller även behovet av att tydliggöra förordningens relation till annan relevant EU-lagstiftning för att säkerställa rättssäkerhet, effektiv tillämpning och genomförbara upphandlingar.

Ställningstaganden

Stockholms stad välkomnar förslaget och ändamålet med EU-kommissionens förslag till förordning. Stockholms stad välkomnar förslaget ambition om att skapa bättre förutsättningar för grön omställning, hållbara industrilösningar och stärkt konkurrenskraft inom EU genom att öka efterfrågan för produkter med lågt koldioxidavtryck.

Delar av förslagen ligger utanför den kommunala kompetensen, därav väljer Stockholms stad att avgränsa kommentarerna nedan till delarna om offentlig upphandling och tillståndsprocesserna i förslaget. Då dessa bedöms kunna medföra indirekt eller direkt påverkan på staden.

Tillståndsförfaranden

Stockholms stad noterar förslaget om att införa en gemensam tillståndsprocess för industrietableringar och delar bedömningen att det i grunden är positivt att införa effektiva administrativa processer som underlättar för såväl staden som näringslivet, samtidigt som krav upprätthålls och kvalitet samt rättssäkerhet säkerställs.

- *Stockholms stad vill* samtidigt framhålla att det i nuläget är oklart hur dessa processer närmare kommer att utformas, vilket försvårar möjligheten att analysera förslaget konsekvenser. Det är rimligt att anta att förordningen kan komma att påverka såväl miljöbalken som plan- och bygglagen, och därmed även det kommunala planmonopolet och tillsynsansvar. Det finns därför behov av ytterligare klargöranden av hur dessa ansökningsförfaranden kan komma att utformas.

Offentlig upphandling och lågt koldioxidavtryck

Stockholms stad instämmer i EU-kommissionens ambition att öka andelen byggmaterial med lågt koldioxidavtryck i offentlig upphandling. Stockholms stad är en av Sveriges största offentliga inköpare och upphandlar entreprenader, varor och tjänster för cirka 40 miljarder kronor om året. Det är av stor vikt för staden att genom inköp och upphandling bidra till samhällsutvecklingen i linje med stadens fastställda mål, bland annat på miljö- och klimatområdet.

- *Stockholms stad noterar* att det kan få effekter på konkurrensen för upphandlande myndigheter vid utestängande av vissa tredjeländer från att delta i offentliga upphandlingar. Därmed kan det, i enskilda fall, sannolikt komma att innebära vissa kostnadsökningar för upphandlande myndigheter, bland annat ifråga om ökade inköpsutgifter samt arbete med kontroller av att de nya reglerna efterlevs.
- *Stockholms stad understryker* vidare att det föreligger en otydlighet i förslaget avseende hur uppföljningen av dessa produkter och regler ska genomföras, och därmed även vilket ansvar som faller på upphandlande myndighet för att säkerställa att produkter uppfyller ställda krav. Förordningen specificerar inte hur verifieringen av kravefterlevnaden ska ske, vilket skapar osäkerhet i den praktiska tillämpningen. Verifieringsmodeller för kraven bör därför vara administrativt effektiva, tydliga och ändamålsenliga för berörda parter. Det finns idag många förfaranderegler, detta driver administrativa kostnader för upphandlande myndigheter och försämrar förutsättningar för flexibilitet i upphandlingar. Det behövs finnas ett utrymme för upphandlande myndigheter att låta omständigheterna i det enskilda fallet påverka hur upphandlingen ska genomföras. Dessutom riskerar krångliga förfaranderegler leda till att små och medelstora företag avstår från att delta i offentliga upphandlingar.
- Uppföljning är generellt förenad med svårigheter, och särskilt svårt i de fall leverantörer använder långa leveranskedjor och många underleverantörsled, vilket är vanligt inom bland annat byggsektorn. Detta riskerar att leda till en administrativt betungande process avseende uppföljningsansvar, särskilt om detta ansvar i sin helhet läggs på upphandlande myndighet, då informationen i många fall är svår att verifiera.
- *Stockholms stad betonar* att det även för de kommunala bolagen inom kommunkoncernen finns motsvarande utmaningar i arbetet med hållbarhetsredovisningen i enlighet med direktivet om hållbarhetsrapportering (EU 2022/2464).
- *Stockholms stad betonar* därför vikten av ökad tydlighet avseende hur upphandlande myndighet ska underlätta för att de föreslagna åtgärderna och målen i förordningen ska kunna uppnås. Det är centralt att roll- och ansvarsfördelningen mellan upphandlare och leverantör förtydligas i syfte att säkerställa att nivåerna uppnås.

- *Stockholms stad noterar* även att förordningens relation till annan relevant lagstiftning behöver tydliggöras för att säkerställa en effektiv tillämpning, rättssäkerhet och genomförbarhet i upphandlingar. Den pågående revideringen av EU:s upphandlingslagstiftning, de gällande förordningarna om byggprodukter och ekodesign samt kommande delegerade akter inom dessa spelar en roll för samstämmighet och tydlighet. Detta är av särskild vikt inom offentlig upphandling, där det finns höga krav på transparens. Otydlighet i regelverket riskerar att försämra konkurrensen, skapa onödigt betungande processer, driva kostnader och därmed ej uppnå målet om att öka andelen produkter med lågt koldioxidavtryck.
- *Stockholms stad noterar* att för större elektrifierade fordon och arbetsmaskiner för byggentreprenader är införande av digitala produktpass (DPP) inom ekodesignförordningen ett exempel på behov av samstämmighet och tydlighet vid införande. Dessa pass blir obligatoriska för prioriterade produktgrupper från och med 2027 med en förväntad fullständig utrullning senast 2030.
- *Stockholms stad framhäver* att det är angeläget att få tydlighet gällande implementeringsplaner av DPP för bland annat större elektrifierade fordon och arbetsmaskiner. Det är också viktigt att beakta att framtagande detaljerade digitala produktdata över en hel livscykel i sig är ett omfattande, och även kostnadsdrivande arbete. DPP behöver vara på hög kvalitetsnivå och heltäckande för att ge rätt användbarhet för jämförbarhet, uppföljning och kontroll. Införda digitala produktpass för elektrifierade fordon inom byggsektorn förväntas tillföra ett stort värde med transparent information om spårbarhet.

Stockholm som ovan

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande